

Open Brief

Aan: Prof. dr. B. Schoenmaker, verantwoordelijk voor het wetenschappelijk karakter van het Meerjarenonderzoek; Prof. dr. J. Hoffenaar, voorzitter Wetenschappelijke Advies Commissie van het Meerjarenonderzoek.

4 juni 2021

Mijne heren,

De Koers van het Meerjarenonderzoek: geschiedvervalsing

Pieter Winsemius schreef het boek, *Je gaat het pas zien als je het doorhebt - Over Cruijff en leiderschap*. Wij ontlenen aan de 30^e druk, 2007, het volgende.

Schrijvend over het Duitse *Aha-Erlebnis* en *Eureka* van Archimedes, licht hij de titel van zijn boek als volgt toe: *'Je gaat het pas zien als je het doorhebt, de titel van dit boek. Maar de ervaring is steeds dezelfde. Ineens is de oplossing kristalhelder, past alles in elkaar wat tevoren onduidelijk en onbevredigend was.'*(p.73)

Wat wij al enige tijd vermoedden blijkt nu kristalhelder. Het onderzoek, Onafhankelijkheid, dekolonisatie, geweld en oorlog in Indonesië 1945 – 1950, koerst af op geschiedvervalsing. Wij lichten dat nader toe.

Op verzoek van de Parool-redactie schrijft een medewerker van dat onderzoek, dr. Esther Captain, onomwonden op dat de film *De Oost* de fictieve verbeelding is van een waargebeurde geschiedenis. (Parool, 27 mei 2021) Dat is in strijd met de feiten. Dat oorlogen voorheen alleen militairen troffen en nu eveneens vrouwen, kinderen en ouderen, zoals zijn beweert, is feitelijk evenzeer onjuist en onzinnig. Mevrouw Captain is blijkbaar niet op de hoogte van het optreden van de 'rood-witte-terreur' op Zuid-Celebes die er niet voor terugdeinsde (zwangere) vrouwen, (kleine) kinderen en ook oudere mannen op soms gruwelijk wijze te vermoorden.

Dat de derde generatie duidelijker met de dekolonisatie kan omgaan en Nederland een confronterende spiegel voorhoudt, zoals in dat opinieartikel staat, is al even onzinnig. Dat die generatie vanuit een onbevangener positie meer kritische vragen stelt is een slag in de lucht. Captain negeert tientallen boeken die haar tegenspreken. Boeken geschreven door personen van de volgens haar verkeerde generatie. Wellicht is dat de reden van haar negeren ervan.

Dan tenslotte haar pleidooi dat de tweede generatie naar de achtergrond moet omdat de derde generatie het woordvoederschap heeft overgenomen.

U en een aantal onderzoekers, de heren Oostindie, Raben, Romijn e.a. weten wat hun te doen staat.

Dit mediaoptreden staat u toe, zoals u dat van Limpach liet passeren, die in een interview in NRC d.d. 3 juli 2020, beweerde dat het racisme in het DNA van KNIL-officieren zit en het Nederlands daderschap als een vanzelfsprekendheid te berde bracht. De andere ongerijmdheden van Limpach in dat interview laten wij thans onbesproken.

Er zijn meer voorbeelden van opmerkelijke uitlatingen van medewerkers aan het onderzoek. Zo vindt prof. dr. Remco Raben dat antikolonialisme nodig is om onze politieke cultuur te vervolmaken. Eerder stelden wij de heer Hoffenaar op de hoogte van verscheidene andere uitlatingen van Raben die ernstige twijfel oproepen aan zijn geschiktheid deel uit te maken van een objectief wetenschappelijk onderzoek. Wij hebben hem die uitlatingen eerder meegedeeld. De heer Hoffenaar schreef, daar goede nota van te nemen. Wij hebben niet vernomen wat dat betekent. We hebben het wel gevraagd.

Recent stelden wij u op de hoogte van de werkwijze van prof. dr. Peter Romijn m.b.t. de Pesing-affaire, Westerling en de Zuid-Celebes-affaire en Rawah Gedeh. Wij constateerden geschiedvervalsing. In de beide artikelen daarover (zie daarvoor: www.dekolonisatie-nedindie.nl) hebben wij de werkwijze van Romijn, die tot deze conclusie leiden, uiteengezet. Zoals het aanpassen van citaten naar de gewenste situatie en het negeren van bronnen en feiten die niet welgevallig zijn.

In vijf stappen

Alles op een rijtje zettend leidt dat kristalhelder tot het volgende beeld. Het onderzoek onder uw leiding en het wetenschappelijk toezicht daarop volgt een patroon, dat uit vijf stappen bestaat.

De eerste stap is het oproepen van een sappige uitkomst die publiciteit genereert. In het onderzoek staat het excessieve geweld van de Nederlandse militairen centraal. Romijn en Raben gebruiken in hun deel van het onderzoek zelfs de term 'endemisch geweld'. Erger kan het niet. Om dat beeld te illustreren worden bloedbaden en oorlogsmisdaden op het toneel geplaatst. Die worden als zogenoemde 'iconische voorbeelden' neergezet. Sprekende voorbeelden zijn de zogenoemde Pesing-affaire, Westerling en de Zuid-Celebes-affaire. Pesing was dat in de opvatting van Romijn al in 2012. Bij Westerling en de Zuid-Celebes-affaire kon gemakkelijk worden aangesloten bij eerdere schrifturen. Limpach heeft die affaire nog verder als bloederig en gewelddadig van Nederlandse kant neergezet. De kop in zijn boek 'De doodseskaders komen' behoeft in dit verband geen nadere toelichting. Smaad en laster maakt aldus ook onderdeel uit van de eerste stap.

De tweede stap is het fabriceren van het bewijs voor deze voorstelling van zaken. Alles lijkt geoorloofd als het maar op onderbouwing lijkt: aanpassen van citaten, fingeren van bewijs, negeren en manipuleren van bronnen en data, opinies tot feiten verklaren, een reeks containerbegrippen presenteren als een wetenschappelijke methode. Het moet het doel dienen.

De derde stap is het verdonkeremanen, negeren en ontkennen van de data die de eigen uitkomst kunnen ondergraven, of juist het tegendeel bewijzen.

De vierde stap is het opgetogen concluderen dat de eigen uitkomst klopt. Esther Captain is het meest recente voorbeeld daarvan. Zij is slechts één in een reeks die voorbij kwam. Limpach is een ander voorbeeld. Hij leest in een stuk van een officier de uitdrukking 'De brandende kampongs van generaal Spoor' en gebruikt dat als beeld voor het optreden van de Nederlandse militairen tijdens de dekolonisatieperiode Nederlands-Indië 1945 – 1950. Hij gaf in dat boek zelf aan dat hij eenzijdig en vooringenomen op zoek was naar de zwarte bladzijden. Hij waarschuwde voor het risico van deze eenzijdigheid en meende daarmee zijn onwetenschappelijke aanpak wel te hebben gerechtvaardigd. Een onwetenschappelijke aanpak blijft echter onwetenschappelijk, ook als men zegt dat die het is.

De vijfde stap is voluit in de media het eigen verhaal verkondigen. Tegelijkertijd worden alle critici gedemoniseerd, hun motieven in twijfel getrokken, hun inferioriteit benadrukt, op de man gespeeld. Met andersdenkenden en critici in een open debat in discussie gaan is er niet bij. Zo schreef de leiding van het onderzoek op 27 september: *'gaan we niet met u in discussie en plaatsen we geen verdere uitingen van u en/of uw genootschap op de website van het programma, te meer omdat deze niets anders zijn dan een eindeloze herhaling van zetten.'* Er is maar een doel, die andersdenkenden en critici moet het zwijgen worden opgelegd.

Enkele Ingrediënten

Ogenschijnlijk wetenschappelijke methode

Op 30 oktober 2020 publiceerde prof. dr. F. van Vree de methode die aan het onderzoek ten grondslag ligt. Die is gebaseerd op een reeks containerbegrippen; een gewenste historische context;

Nederlandse archiefbronnen/officialle bronnen relativeren omdat die een afspiegeling zouden vormen van de toenmalige machtsverhoudingen, maar dezelfde bronnen weer naar voren halen als ze maar 'excentrisch' worden gelezen; centrale begrippen duidelijk omschrijven kan niet omdat het onmogelijk zou zijn en indruisen tegen wat geschiedschrijvers beogen.

In de opvatting van Van Vree beogen die het vellen van morele oordelen. Hij serveert het zelf geschapen beeld: de historicus als alwetende verteller – een waanbeeld – af, om daarmee zijn gewenste beeld - de historicus als moreel oordelende politicus - te onderbouwen. Dat is een sterk staaltje negatieve beeldvorming en springen naar conclusies.

De term 'multiperspectiviteit' is een begrip uit de kritische theorie dat niets meer en minder betekent dan verhalen laten vertellen. In de optiek van Van Vree is het de historicus die op basis van zijn moreel/politiek inzicht daaruit de keuze maakt.

Ook dat maakt duidelijk dat geen sprake is van een objectief wetenschappelijk onderzoek dat de vijf principes van wetenschappelijke integriteit respecteert.

Dat deze methodiek pas op 30 oktober 2020 - het onderzoek draait al ruim drie jaar - is geopenbaard is opmerkelijk. Zijn mening dat historici bereid moeten zijn het eigen werk ter discussie te stellen is ongelooftwaardig, omdat de bereidheid tot die discussie er niet is.

Centrale begrippen niet gedefinieerd.

Centrale begrippen worden niet precies omschreven. De inhoud van een begrip zou afhankelijk zijn van de context en het perspectief dat wordt gehanteerd. De oplossing is dat je er 'discursief' mee moet omgaan. Als je het maar voor jezelf kunt uitleggen ontstaat de vrijheid de gewenste kleur en inhoud eraan te geven. In deze aanpak is het zelfs gerechtvaardigd het gezond verstand – dat dan als 'commonsensual approach' wordt neergezet, kennelijk om indruk te maken – als basis voor de vaststelling van een centraal begrip te gebruiken. Als een centraal begrip bijvoorbeeld 'excessief geweld' is, dan wordt dat niet precies omschreven, je mag daar 'discursief' mee omgaan en dus per situatie uitleggen wat je er onder verstaat. Ondertussen is deze aanpak in flagrante strijd met het principe 'Zorgvuldigheid' dat optimale precisie van centrale begrippen eist.

Gecombineerd met de historicus als moreel oordelende politicus leidt dat tot de ruimte om op het gewenste verhaal uit te komen.

Hedendaagse ethische en morele standpunten zijn de norm

Niet de toenmalige opvattingen, juridische en militaire normen zijn beslissend, maar de hedendaagse ethische en morele opvattingen. Die krijgen daarmee met terugwerkende kracht eeuwigheidswaarde. Zo kan worden aangesloten bij het antikolonialisme, dat onze politieke cultuur moet vervolmaken, volgens Raben. Van Vree gaf zelf aan dat het antikolonialisme een toetsingscriterium was voor deelname van historici aan het onderzoek.

Manipuleren met de onafhankelijkheidsdatum

In de opzet van het onderzoek past het de datum van de onafhankelijkheid van de republiek Indonesië op 17 augustus 1945 te stellen en onderdeel van het onderzoek te maken. Tientallen jaren staat het vast dat de soevereiniteit van Nederland over Nederlands-Indië op 27 december 1949 is overgegaan op de Verenigde Staten van Indonesië. Tientallen jaren staat het al vast dat Soekarno de eenheidsrepubliek Indonesië op 17 augustus 1950 heeft geproclameerd. Al tientallen jaren staat het vast dat daarbij geweld is gebruikt en gehandeld is in strijd met de soevereiniteitsdocumenten. Waarom is deze datum toch het onderzoek ingetrokken? Omdat dan Nederland kan worden beschuldigd van een onwettige oorlog en de Nederlandse militairen van oorlogsmisdaden.

Onderzoeksopdracht regering negeren

De concentratie op het beweerde excessieve geweld van de Nederlandse militairen is in flagrante strijd met de onderzoeksopdracht van de regering. (brief 2 december 2016)

Bersiap bagatelliseren

Om de sappige uitkomst van Nederlandse bloedbaden en oorlogsmisdaden helder in het vizier te houden moeten de Bersiaps zoveel mogelijk buiten beeld blijven. Om dat te realiseren wordt het containerbegrip 'her conceptualiseren' geïntroduceerd en wordt de oorzaak voor deze misdaden tegen de menselijkheid gezocht en dus gevonden in de 'Nederlandse tijd'. Dan volgt als beschrijving van die oorzaak een zwartgallige en eenzijdige analyse van het vermaledijde Nederlandse kolonialisme.

Factor Japan buiten beeld

Wat ook buiten beeld moet blijven is de factor Japan. Dat Japan al vanaf 1932 aan het wroeten was om Nederlands-Indië op een geschikt moment te veroveren moet niet aan de orde komen. De Japanse bezettingstijd en de indoctrinatie en het hersenspoelen van de jongeren op een wijze die doet denken aan de ervaringen met de *Hitler Jugend*, blijven zoveel mogelijk buiten beeld. In beeld moeten gemotiveerde groepen jongeren komen die met speren en stokken de wrede zwaar bewapende kolonisator te lijf gingen, terwijl in werkelijkheid het 16^e Japanse leger door hen was ontwapend en zij zwaar bewapend voor geweld en verderf zorgden onder diverse bevolkingsgroepen.

Geen brede historische context

Ook de brede historische context moet niet in beeld komen. Dat zou maar laten zien hoe chaotisch, wreed en moorddadig het allemaal ging van de kant van de geproclameerde republiek op Java. Dan kan het eenvoudige beeld van de onafhankelijkheidsstrijders tegen de koloniale overheerser niet overeind blijven. Daarom moet ook Westerling en de Zuid-Celebes-affaire op de kop worden gezet. Anders past het niet in het gewenste beeld.

Deelstaten zijn marionettenstaten

De deelstatenaanpak, ridiculiseren en wegzetten als 'marionettenstaten'. Doe je dat niet dan komt maar in beeld dat de geproclameerde republiek bezig was die deelstaten te ondergraven met een vorm van rekolonisatie o.l.v. Java. Die wilde de rol van Nederland overnemen. Hetgeen m.i.v. 17 augustus 1950 ook is geschied.

Optreden door militairen waarbij bevolking werd geholpen, blijft buiten beeld

Het optreden van Nederlandse militairen, waarbij geen geweld werd gebruikt maar de lokale bevolking werd geholpen om hun voedselsituatie en gezondheidszorg op peil te brengen, blijft buiten beeld. Die was door de 'rood-witte-terreur' ernstig aangetast. Dat past niet in het bloederige wrede beeld van het Nederlandse optreden.

Juridische normen buiten beeld

Destijds geldende juridische normen moeten buiten beeld blijven. Een historicus loopt niet als een hondje aan de lijn van juristen, aldus Raben. Om de schijn wat op te houden wordt gewerkt met allerlei vage formuleringen met zich ontwikkelende nieuwe juridische inzichten. Notabene nieuwe inzichten, waarmee afscheid wordt genomen van de opvattingen die destijds golden en dus uitgangspunt behoren te zijn.

Militaire noodzaak niet aan de orde

Militaire noodzaak komt niet aan de orde. Dat zou maar in het voordeel van de Nederlands militairen werken en het zicht aan de extreme geweldswerkelijkheid, d.w.z. het zelf geschapen beeld ervan, onttrekken. Voor de begrippen subsidiariteit en proportionaliteit geldt van hetzelfde laken een pak. Dat werkt als vergoelijking van het optreden van Nederlandse militairen. Komt dus niet aan de orde.

Meewerken met de Indonesische propagandafilm De Oost

Samen met het project De Oost, en de Indonesische propagandafilm *De Oost* met het eraan gekoppelde onderwijsmateriaal moet het toch lukken, is de kennelijke gedachte.

Conclusie

Mijn heren, als je het door hebt dan zie je dit allemaal.

Wij begrijpen het wel wanneer een van de eerste reacties zal zijn dat wij verdwaald zijn in een complottheorie. Die reactie hadden we al in de vijfde stap voorzien.

Wij werden daarvan ook reeds beschuldigd in een brief van de programmaleiding d.d. 17 september 2020. Zij schreef toen ook dat wij het programma en de instituten NIOD, KITLV en NIMH, in diskrediet willen brengen. Dat is een beschuldiging zonder enige grond. Die past ook in de vijfde stap.

Wat wij doen is u een spiegel voorhouden van hetgeen zich onder uw leiding voltrekt.

U beiden bent verantwoordelijk voor een onderzoek dat geschiedvervalsing nastreeft. De heer Schoenmaker in de dagelijkse onderzoekpraktijk, de heer Hoffenaar als voorzitter van de toezichthouder daarop.

Als u naar aanleiding van deze Open Brief er het zwijgen toe doet bevestigt u daarmee het door ons ons geschetste stappenplan.

Dat zal ons echter niet ervan weerhouden om door te gaan. De waarheid en de historische werkelijkheid van de dekolonisatie Nederlands-Indië 1945 -1950 moeten op tafel komen.

We willen nogmaals duidelijk maken dat wij voorstander zijn van een integer wetenschappelijk onderzoek dat de brede historische context en het optreden van alle actoren op tafel brengt. Het geweld van alle actoren, de daarbij optredende excessen van alle actoren. Niet alleen van de Nederlandse militairen.

De suggestie uit uw groep dat het ons erom te doen is het Nederlandse geweld buiten beeld te houden is kwaadsprekerij en is een valse beschuldiging.

Wij accepteren niet dat (KNIL-)veteranen ten onrechte worden weggezet als oorlogsmisdadigers, noch dat sprake is van aantoonbare smaad en laster.

U begrijpt dat als aantoonbaar de objectiviteit en wetenschappelijke integriteit van het onderzoek in het geding is, de gevolgen daarvan niet zullen uitblijven.

Wij spreken u daarom aan op uw verantwoordelijkheid. Die kunt u niet ontlopen. Als de koers niet wordt bijgesteld, zal op 17 februari 2022 blijken dat onze analyse juist is.

Deze brief is een tijdige waarschuwing. Op 17 februari 2022 is er geen ruimte meer om terug te vallen op een positie dat u het allemaal niet hebt geweten.

Gaarne tot nadere toelichting en overleg bereid,

Met vriendelijke groet,

Het onafhankelijke onderzoek genootschap Pleitbezorgers, Principes Wetenschappelijke Integriteit – AURORE.